

ВОЛИНСЬКІ ЄПАРХІАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

За єдину Українську Помісну
Православну Церкву!

Часопис
Волинської єпархії
Київського Патріархату

№5 (42) травень 2008 р.

НА АНГЕЛЬСЬКИЙ ОБРАЗ

Волинський монах став першим великосхимником нашого Патріархату

Чернецтво – це опора східного Благочестя, тобто Православної Церкви. У Київському Патріархаті монастирське життя швидко розбудовується і впорядковується. Зростає кількість монастирів, насельників у них. Але досі в УПЦ КП не було жодного ченця-великосхимника.

Тут маємо пояснити ієрархію монашества. Спершу людина, яка відчула, що її покликання – спасатися не в миру, а за монастирськими мурами, стає послушником: вона виконує різні доручення (послухи), ближче придивляється до чернечого буття, та й до неї придивляються. Послушництво може тривати місяці, а то й роки. Але послушник ще не монах. Коли ж він успішно пройшов цей етап, то приймає чернечий постриг зі зміною ім'я – на ознаку того, що пориває з мирським життям.

Існує три ступені чернецтва: рясофор; мантия, або мала схима («малий ангельський образ»); велика схима. Трапляється, що послушника відразу постригають у мантию. Рясофорних і мантийних монахів є відносно немало, а от великосхимники – велика рідкість. Так було завжди: у велику схиму вводили після багатьох літ чернечих подвигів, часто вже на смертному одрі. Йому дають ще раз нове ім'я, адже він бере на себе обітницю ще суворіші, ніж звичайні монахи: перебуває переважно в затворі, тобто постійно поститься і молиться у келії – в монастирі чи скиту, наприклад, у лісі або печері. Великосхимники можуть сповідати, благословляти, але майже ніколи не відправляють служб. Оскільки чорноризці Київського Патріархату – люди в переважній більшості молоді, то й кандидата у «великий ангельський образ» досі не було.

І ось у луцькому Троїцькому кафедральному соборі єпископ Луцький і Волинський Михаїл здійснив перший постриг у велику схиму. Найсуворішу чернечу обітницю прийняв ієромонах Павел (Перванчук), насельник Замкового Свято-Архангельського чоловічого монастиря в Луцьку (донедавна він називався Замковим чоловічим

монастирем Різдва Христового). Великосхимникові 73 роки, він родом з Горохівщини, колишній військовий моряк, інженер. Із 1990 року, одвоївши, спасається в чернечих обителях.

***

...Храм у напівтемряві. Лише тріпочуть вогники свічок у руках численних молільників, блимають лампадки біля ікон. У соборі глибока тиша. Біля входу вишикувались усі ченці єпархії. Ось і новонаречений: він у білій довгополій сорочці, ввійшов – і вправ крижма на долівку. Підтримуваний співбратами, повзе через храм до місця постригу. Він ще не знає свого нового імені, воно відоме поки що тільки єпископові Михаїлу, який здійснює обряд. Незвично у цих стінах звучить із уст владики церковнослов'янська: на українську чин постриження у велику схиму ще не перекладено. І ось лунає: «Брат наш Адам... Усі помолімося за нього». Адам! Перший! Не Ярослав, як був у миру, і не Павел, як був у малій схимі. Адам! І наприкінці обряду кожен присутній – чи то священнослужитель, чи то мирянин – підходить до нього, запитуючи: «Яке твоє ім'я?» – «Адам», – відповідає схиєромонах. – «Спасайся в Господі», – така настанова звучить безліч разів...

***

А наступного дня в цьому ж храмі архієрей постриг у мантийні ченці насельника того ж монастиря послушника Володимира Качана з ім'ям Арсеній та насельника Жидичинського Свято-Миколаївського монастиря ієродиякона Гавриїла (Ломпаса) з ім'ям Ісайя. Ще за тиждень тут же владику постриг рясофорну черницю Христину (Лису) в малу схиму – її наречено Юліанією, – а послушницю Галину Заруденець – у рясофор з ім'ям Тетяна.

Отже, у двох чоловічих обителях Волинської єпархії Київського Патріархату нині спасаються в Господі 14 чорноризців, у двох жіночих – Різдва Христового у Володимирі та Святителя Василя Великого в Луцьку – 6 монахинь.

Віктор ГРЕБЕНЮК
Світлина Данила ЗІНКЕВИЧА

З ЦЕРКОВНОГО КАЛЕНДАРЯ

18 травня – ікони Божої Матері «Невипивана чаша»

Пияцтво завжди було лютим бичем нашої країни. «Веселіє на Русі єсть пити», – зазначав літописець. На Московській же Русі цей порок особливо вкорінився.

У церковній історії зафіксовано такий випадок. Один селянин Єфремовського повіту Тульської губернії, відставний солдат, колись дуже заслужений, надзвичайно пристрасився до цього отруйного зілля. Пропив професію і роботу (було ремесло, та хмелем поросло), сім'ю, статки, дім, людський образ та здоров'я. Від пияцтва йому віднялися ноги, а він усе пив і пив. Не сказати, що не розумів, у яку пастку потрапив, але самому спинитися було годі.

Одного жразу пиякові увісні якийсь благоліпний старець-схимник сказав, що для позбавлення від цього лиха він має поїхати в Серпуховський Висоцький Богородичний монастир і помолитися там Отцю Небесному перед іконою «Невипивана чаша». Прокинувшись, п'яничка оповів сон. Але з нерухомими ногами як подасишся до того далекого монастиря? Проте сон повторився і вдруге, і втретє. Тож нещасний поповз на чотирьох. Дорогою одного дня відчув, що в ногах з'являється сила, так що спершу

звівся на костури. Потім відкинув одного, а доходив до місця вже двома, хоч іще й не здоровими ногами. Так доставшись до тієї обители, опіака був прикро вражений: виявляється, ніхто з ченців не знав образу з такою назвою. Аж один старенький монах згадав, що справді – колись якась ветха ікона висіла у монастирському Покровському храмі, а тепер її перенесено у малопомітне місце. Коли її розшукали, то на звороті виявили напис: «Невипивана чаша». Таємничим же старцем зо сну виявився засновник монастиря Варлаам: його нещасний пропій упізнав із зображення, що висіло поруч. Тут же зі сльозами взявся молитися до Господа Бога, щоб допоміг подолати згубну пристрасть до хмільного. Творець прислухався до його благань: питець став непитушим, отримав цілковите зцілення – і духовне, і тілесне.

Це сталося 1878 року. Відтоді люди, обплутані «зеленим змієм», їхні родичі й близькі просять Бога про допомогу в подоланні цього нещастя. Його ж кільця затягуються все тугіше, не лише в Росії, а й у нас, і це вельми тривожить здорову, тверезу частину суспільства. Ось до редакції нашої газети надійшов лист читачки Галини Бондарук. Вона, зокрема, пише: «У теперішній час до „рецепту молодості“ додано більшу дозу спиртного. Всюди

його реклама, тож не диво, що молодь спивається. Зникають розумні вчинки, сім'ї розпадаються. Зупиніться сьогодні, щоб не було пізно! Подумайте, для чого ми прийшли й живемо на цій землі. Подивіться, яка навколо гарна природа. Яка краса! Українські пахучі сади, незмовкаючий спів солов'я, родюча і щедра наша земля. Чи не варто жити на ній і дякувати Богові за все? Постійна ж пиятика веде у прірву».

Подібно писав і святий Василій Великий у проповіді «Про п'яницю»: «У п'яниць нема часу, щоб замислитися над подиву гідними ділами Господа, вони не мають вільної хвилини, щоб поглянути на небо й побачити всю його красу, пізнати всю гармонію і лад творіння і з цієї впорядкованості світобудови зробити висновки про його Творця». Вино, навчав цей святець, «є дарунком Божим для розсудливих, а для нестриманих – це знаряддя для розпусти».

Тож аби подолати це страшне лихо, помічним засобом є молитва до Господа перед іконою «Невипивана чаша». У Серпухові діє Православне братство тверезості, яке влаштовує акафісти перед цією чудотворною іконою, молебні за здоров'я хворих на алкоголізм, пропагує тверезий, справді християнський спосіб життя. Чи не час і Волині перейняти цей досвід?

Віктор ГРЕБЕНЮК

Боголюб'язний читачу! Наш часопис – надійна підмога та корисний засіб у духовному житті православного християнина. Аби ця найпопулярніша волинська релігійна газета надходила Вам додому – випишіть її у будь-якому поштово-відділенні області, починаючи з будь-якого місяця. Вартість одного примір-

ника з доставкою – лише **38 к.** (без вартості приймання передплати). Індекс у поштово-каталозі обласної періодики – **91241**. Архів основних публікацій «Волинських єпархіальних відомостей», оперативні церковні новини тощо – в інтернеті за адресою: www.pravoslavja.lutska.ua

ВІДПОВІДЬ БОГОСЛОВА

ШАНА ЧИ НАРУГА?

Чому мощі розділяють і як до цього ставитись

Запитання

Навіщо роздроблюють мощі на часточки для поклоніння вірним? Чи не є це наругою над спочилим тілом святого чи святої?

Відповідає
протоієрей Михайло Бучак

На престолі кожного православного храму є так званий антимінс – освячене архієреєм чотирикутне полотно (за розмірами подібне до жіночої хустки) зі вшитю в нього частинкою нетлінних мощей святого. Найдавніші писемні свідчення про використання антимінсів належать до VIII століття. Проте, згідно з переказами, вони використовувалися ще в перші віки Християнства, коли віруючі відправляли Богослужіння на домовинах святих мучеників, вкриваючи їх полотном. У добу гоніння на християн виникла потреба в пересувних підставках для відправ. З цією метою почали використовувати невеличкі виткані плати, до яких прикріплювали крихітні шматочки мощей. Поступово це нововведення стало обов'язковим,

а VII Вселенський Собор 787 року взагалі заборонив відкривати християнські храми «без покладення тілес святих», що означало офіційне закріплення старовинної традиції використання антимінсів. Слід додати, що в цей час відбувалося навернення у Християнство багатьох європейських народів (моравів, болгар, сербів та ін.). При обладнанні нових церков просто не вистачало цілих мощей або не завжди зручно було пересилати їх на великі відстані. Тому поширився звичай освячувати віддалені храми за допомогою своєрідного замітника – шовкового чи полотняного шматка матерії, на якому вказувалося, коли, ким, де і для якого храму виготовлено й освячено цей переносний престіл (слово «антимінс» так і перекладається з грецької: «замість престолу»).

Чи не є святотатством (тобто зневагою, оскверненням) підняття останків мучеників із могил, а також розділення мощей для покладення у християнських храмах, і не тільки в антимінсах?

Святотатство – тяжкий гріх. Але підняття тіл мучеників не для зневаги і наруги, а для їх розділення і поширення серед

До мощей великомучениці Варвари. Луцьк, 20 травня 2006 року. Світлина Сергія Дубинки

церковних спільнот з метою прославлення – не може бути їх оскверненням.

Бажаєте одержати відповідь православного богослова на Ваші запитання? Надсилайте їх до редакції на адресу: 43025 Луцьк, Градний узвіз, 1 або телефонуйте – (0332) 72-21-82.

ДУХОВНА ШКОЛА

ТРАДИЦІЯ І СУЧАСНІСТЬ БОГОСЛОВСЬКОЇ ОСВІТИ

У Волинській семінарії чекають поповнення

Ті, хто на власному досвіді відчув і почесність, і відповідальність дару священства, знають, що бути священнослужителем – це не професія, а служіння. Причому служіння особливе, яке досить часто, якщо не завжди, повинно бути жертвним, бо й саме Християнство – це релігія жертвовної любові.

Особливість пастирського служіння й підготовки до нього у наш час полягає в тому, що доводиться виконувати свої обов'язки у нових соціальних умовах. Сьогодні, коли надто велика спокуса матеріальними інтересами відвертає увагу від того, що лежить у сфері Духу, треба не просто зберегти, а найперше виплекати потяг до духовного. А якщо не в Церкві, не в її школі можна навчитися бути християнином, то де?

Подібно до того як у стародавні часи занепаду віри й моралі Господь послав обраних мужів-пророків, так і в наші дні Він знаходить обраних Своїх на роздоріжжях і перехрестях життя. Як задовго до пришествия у світ Сина Всевишнього пророк Ісайя, почувши Голос Божий: «Кого пошлю?! І хто піде до Мого народу?!», вигукнув: «Господи! Пошли мене!», так, можливо, і Ви, обравши пастирське служіння, виголошуєте: «Господи! Пошли мене!»

Заснована далекого 1796 року Волинська духовна семінарія (ВДС) стала alma mater (матір'ю-годувальницею) багатьох поколінь справжніх духовних світильників – священнослужителів Православної Церкви. За невеликий час існування вона переживала і піднесення, і занепад, неодноразово змінювала місце розташування, але ним завжди була Велика Волинь. Відроджена після часів комуністичного лихоліття в 1992 р., з новим духовно-патріотичним піднесенням семінарія стала

проводирем у життя сотень священно- і церковнослужителів незалежної України. І тепер вона не завмирає в спогляданні досягнутого, а живе майбутнім: зводиться новий корпус, у якому студіюватимуть її вихованці, осучаснюється предметний та програмовий розклад навчального процесу.

сил, щоб підготувати саме таких пастирів.

Цьому особливо сприяє той перевірений багаторічним досвідом уклад семінарського життя, коли день вихованця, трапези в їдальні, заняття розпочинаються й закінчуються спільними молитвами. Особливе значення має активна участь у відправах – як святкових, так і повсякденних,

Проходячи весь комплекс навчально-виховної підготовки, майбутній душпастир поступово привчається долати себелюбні прагнення виконанням Господньої волі через сумлінне служіння в Його Церкві.

У наш час, коли величезний потік інформації, здебільшого чужорідної, підриває основи національної та духовної свідомості, православні християни просто приречені йти в ногу з технологічним та інформаційним прогресом, боротися за духовне оздоровлення нації. Тож духовна освіта в сучасній Україні переживає період реформування. Це стосується і розширення предметного складу освітньої програми: поглиблення вивчення фундаментальних богословських наук з доданням значної частини загальноорозвивальних світських дисциплін. Це має на меті наблизити рівень знань, отримуваних у церковних навчальних закладах, до загальнодержавних зі збереженням тих особливостей, без яких годі уявити підготовку майбутніх священнослужителів. Ми повинні не просто інтелектуально зрівняти випускників духовних шкіл із випускниками світських вишів, але й повернути ту славу, якою відома духовна освіта минулого.

Тож нехай Всемилолюбивий Господь, голос Якого, незважаючи на різноголосся світу, відчувають у серці нові й нові покоління майбутніх пастирів, щедро посилає Свої благословення.

Василь ПОЗОВИЦЬКИЙ,
проректор з навчальної частини
Волинської духовної семінарії,
кандидат богословських наук
Світлина Сергія ДУБИНКИ

Святитель Йоан Золотоустий говорить, що «служіння священника здійснюється на землі, але належить до небесного... Не людина чи ангел, ні інша створена сила чи істота, а Сам Утішитель установив це служіння і надихнув людей, котрі ще перебувають у тілі, наслідувати службу ангелів. Тому священник повинен бути настільки чистим, ніби він перебуває на Небі посеред ангельських сил». У духовних школах, зокрема у ВДС, викладачі та наставники докладають зу-

щоб виплекати в молодих людях любов і розуміння неоціненного спадку Православ'я – його служб.

Обов'язковою складовою підготовки до служіння Церкві є навчання фундаментальних богословських знань.

Послухи, які несуть семінаристи, виховують не просто смирення і покору старшим, дотримання прямих обов'язків, але привчають до несення свого життєвого хреста, старанності й працьовитості.

Волинська духовна семінарія оголошує набір студентів на I курс денної та заочної форм навчання.

На богословське відділення приймаються особи чоловічої статі віком до 35 років, з повною загальною середньою освітою, неодружені або одружені першим шлюбом. Термін навчання 4 роки; випускники одержують дипломи бакалавра богослів'я.

На період навчання вихованці забезпечуються житлом, триразовим харчуванням та можливістю користуватися бібліотекою.

Вступники повинні пройти співбесіду, написати диктант, скласти усні іспити з біблійної історії, катехізису, церковного уставу, церковного співу. Абітурієнти повинні вміти читати церковнослов'янською мовою з українською вимовою.

При семінарії діє регентське відділення, яке готує регентів церковних хорів і вчителів християнської етики. Приймаються особи чоловічої і жіночої статей віком до 45 років із базовою або повною загальною середньою освітою. Термін навчання три роки. Абітурієнти повинні пройти співбесіду, написати диктант, скласти екзамен зі співу.

Документи приймаються до 20 серпня. Вступні випробування 21–22 серпня 2008 р.

Програми іспитів, перелік документів, які необхідно подати для вступу, та іншу інформацію можна одержати в канцелярії семінарії за адресою: Луцьк, Градний узвіз, 5. Тел.: (0332) 72-60-72, 72-32-12, 72-44-77.

СТЕЖИНКА ДО ХРАМУ

ОПОВІДАННЯ

СПАСІННЯ З ВОГНЮ

На хуторі далеко від села жила велика сім'я. Тато ще вранці поїхав конем у місто. Діти – одне від одного менше – зібралися навколо домашнього вогнища. Мама готувалася до свята. Наближалось Різдво. Діти слухали потріскування дров у печі і мріяли про подарунки.

Швидко темніло. Домашні почали турбуватися: тато обіцяв повернутися ще за дня, а його все нема та нема. Уночі всіляке може трапитись. Он заметіль як розгулялась, та й вовки в цю пору можуть на людину напасти. І, звичайно, всі боялися розбійника Мишка Петрова, який грабував, а інколи і вбивав людей у навколишніх лісах.

Напруга зростала. Маленька Ліза не витримала і запитала:

– Чому це тата так довго немає?

Що могла відповісти мама? Уже хто-хто, а вона уявляла всю небезпеку, знаючи, що чоловік повинен був привезти велику суму грошей.

Заметіль стихла. У тиші чекання стало ще тривожнішим.

І ось старший, дванадцятирічний Федя, запропонував:

– Мамо, я підіймуся на пагорб. Може, почую дзвіночки на татових санях.

– Іди, мій хлопчику, – перехрестила його мати. – І нехай Господь береже тебе.

Федя вискочив надвір. Він не боявся ні темряви, ні вовків, ні розбійників, бо вірив, що Христос завжди захистить його. З

вершини пагорба на дорозі нічого не було видно, не чути було і знайомих дзвіночків. Федя став на коліна:

– Господи, допоможи моєму татові повернутися додому. Врятуй його і від вовків, і від Мишка Петрова. Спаси і самого Мишка. Він нещасний, тому що не пізнав Тебе. Не знає, як Ти всіх любиш, любиш і його. Боже, спаси Мишка.

Хлопчик підвівся і пішов до хати. Він не почув чийогось глибокого зітхання, майже стогону, який прозвучав йому вслід.

Незабаром повернувся тато і вся сім'я радісно зустріла Різдво.

А через декілька днів у двері постукав похмурий чоловік і попросився на роботу. На хуторі пара робочих рук ніколи не була зайвою, і його з задоволенням взяли. Пра-

цював він старанно, але був дуже мовчазним і після вечері одразу йшов спати на сінник.

Однієї ночі почувся крик. Хутір палав. Уся сім'я вибігла у двір. Не було тільки Феді, який спав на другому поверсі і був одрізаний вогнем.

Здавалося, що врятувати його неможливо, але тут до хати підбіг робітник із драбиною. Він приставив її до стіни, яка вже хиталася, і, швидко піднявшись, кинувся у вогонь. Люди зойкнули і почали молитися. Нестерпно довго тягнулися секунди.

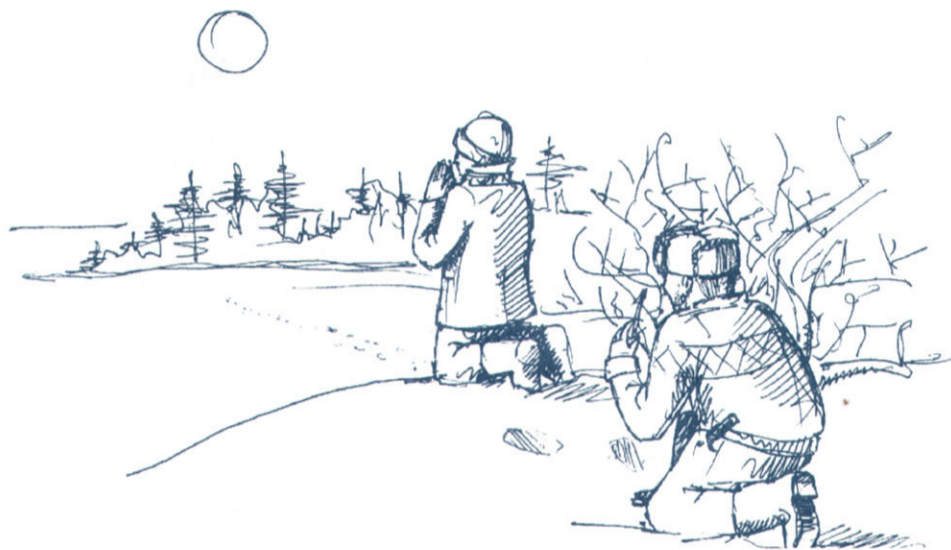
І ось нарешті у вікні з'явився чоловік, який притискав до грудей загорнутого в ковдру Федю. Хлопчик був неушкоджений, а от робітник отримав страшні опіки.

Тільки над ранок нещасний отямився. Незважаючи на страждання, обличчя його було спокійним. Він попросив покликати Федю і, переборюючи біль, сказав йому:

– Я Мишко Петров, розбійник. На Різдво я хотів пограбувати твого батька, але почув, як ти молився за мене. Господь по твоїй молитві сотворив чудо: я почав нове життя.

Він перевів подих і продовжив:
– Федю, дай мені руку. Я врятував тебе від вогню земного, а ти помолися, щоб Господь урятував мене від вогню вічного.

Сказавши це, він заплющив очі і затих. Обличчя його просвітилось якимось неземним світлом.

ПОВЧАННЯ

ЙОСИП У В'ЯЗНИЦІ

Купці привезли Йосипа у Єгипет і продали одному царедворцю на ім'я Потифар. Хоча Йосип жив у Єгипті між поганями, але твердо беріг віру в Єдиного істинного Бога і боявся в будь-чому згрішити перед Ним. Потифарові Йосип служив чесно, за це господар поставив його управителем у своєму домі. Але зла і підступна Потифарова дружина звела наклеп на Йосипа перед своїм чоловіком. Господар повірив їй і кинув раба у в'язницю. Це вже вдруге Йосип потрапив у біду. Спочатку брати продали його. Тільки-но він знайшов трішки спокою в домі Потифара, як знову нещастя – потрапив у тюрму. Але Йосип не образився на Бога. Він знав, що це диявол відплачує йому за слухняність Богові.

Йосип залишився вірним Творцеві – продовжував молитись і жити в любові. Тому Господь завжди допомагав йому. Хоч Йосип опинявся в сумному становищі, Всевишній завжди обертав його сум на радість. Ось і цього разу Господь промовив у серці начальника в'язниці, де був Йосип, і він помітив старанність нового в'язня. Начальник призначив

Йосипа за старшого. Його становище стало кращим. Бог завжди допомагає слухняним Йому. Також Господь дає Своїм вірним дітям особливі вміння й особливу мудрість. Такі здібності отримав і Йосип.

Одного разу фараонові чашник і пекар провинились і потрапили у тюрму. Чашник – це той слуга, який поставляв напої до столу фараона. Пекар керував випіканням хліба для фараона. Йосипа поставили прислуговувати чашникові й пекарю.

Однієї ночі їм обом приснились дивні сни, і вони не знали, що це означає. Йосип сказав: «Розкажіть мені. Бог допоможе мені розгадати».

Чашнику снився виноградний кущ, котрий мав три гілки, які зацвіли і вродили. Чашник вичавив сік з тих ягід і подав чашку з соком фараонові. Йосип так розтлумачив його сон. Через три дні фараон забере чашника з в'язниці і знову поверне на його місце. Йосип просив чашника, щоб він розповів фараонові про нього, сказав про те, що Йосип невинно ув'язнений.

Пекар також розповів свій сон Йосипу. Пекарю снилося, що на його голові стоять три кошики з хлібом і печивом. На верхній кошик сів птах і почав клювати. Йосип пояснив: «Через три дні фараон забере тебе з в'язниці, але не випустить, а накаже стратити».

Усе збулося так, як передбачив Йосип. Чашника фараон повернув на його місце, а пекаря стратив. Але чашник забув про Йосипа. Так буває часто. Люди довго пам'ятають погане, а добре забувають. Чашник виявився невдячним – не допоміг Йосипу.

Ще довгих два роки він пробув у в'язниці. Бог не забув його, але хотів навчити терпіння і повної довіри. Йосип не впадав у відчай і залишався вірним Богові. Тож Господь дав йому велику мудрість у словах і вчинках.

Біблія навчає нас надіятись на Всевишнього. «Покладіть на Нього всю вашу журбу, бо Він опікується вами!» – говорить нам апостол Петро. Бог не залишає своїх у біді. Якщо з нами трапляється якесь нещастя і ми не в силах його подолати, тоді ми покладаємо всю надію на Господа і Він піклується про нас.

У ВІЛЬНУ ХВИЛИНУ

Уважно прочитай повчання. Розшифруй слова, впиши їх у клітинки і встав у речення, де вони пропущені.

Г = 16, З = 12, К = 21, О = 10, І = 19, Р = 17, М = 25, И = 15, Т = 23, Х = 11, А = 20, Ч = 18, Б = 24, Ш = 14, Н = 13, Л = 22.

12	16	17	19	14	15	23	15

18	20	14	13	15	21

11	22	19	24	10	25

I. Хоча Йосип жив у Єгипті між поганями, але твердо беріг віру в Єдиного істинного Бога і боявся в будь-чому ..... перед Ним.

II. Чашнику снився виноградний кущ, котрий мав три гілки, які зацвіли і вродили. .... вичавив сік з тих ягід і подав чашку з соком фараонові.

III. Пекарю снилося, що на його голові стоять три кошики з ..... і печивом. На верхній кошик сів птах і почав клювати.

